

**ДРУГА СЕСІЯ
ШКОЛИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ
"НОВА УКРАЇНА"**

14-18 вересня 2011 року, м. Київ

Андрій ШЕВЧЕНКО

Голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації

**ЗАКОН "ПРО ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ":
10 РЕЧЕЙ, КОРИСНИХ ДЛЯ КОЖНОГО**

Андрій Шевченко, для УП

Сьогодні набуває чинності Закон "Про доступ до публічної інформації", а також новий Закон "Про інформацію". Вони стартують не в найкращих умовах: подвійна мораль політиків і чиновників, звичка ховати найважливіше за грифом "не для друку", наше невміння стояти за свої права – все це може звести європейський закон до революції лише на папері.

Але цей закон може і повинен стати зброєю для тих, хто на практиці готовий кидати виклик Системі – в ЖЕКу і в Раді, в мерії і в податковій, в університеті і в лікарні. Для всіх, хто буде країну вільних і достойних громадян, – 10 позицій Закону, які стануть у пригоді.

1. Ви маєте право запросити в органі влади будь-яку інформацію, якою він володіє.

Генеральний план розвитку Вашого міста, формула Ваших комунальних тарифів, умови тендерів на харчування Ваших дітей у садочку – Ви маєте право це знати. Незалежно від того, стосується Вас ця інформація чи ні, і навіть чи живете Ви в цьому місті. Ви взагалі не повинні пояснювати, навіщо вона Вам.

2. У чиновника є лише 3 вийнятки, які дозволяють не дати Вам інформацію: таємниця (наприклад, державна або банківська), конфіденційна інформація (наприклад, Ваші персональні дані, якими володіє податкова) або службова інформація (внутрішнє листування або черновики рішень).

На практиці це означає, що Ви вправі вимагати чіткого посилання на закон, якщо якусь інформацію від Вас закриватимуть.

3. Навіть якщо в документі, яким Ви цікавитесь, є засекречена інформація, Вам зобов'язані його надати, заретушувавши секретні дані.

Ця позиція особливо важлива при спілкуванні з військовими або правоохоронцями: вони не зобов'язані розкривати, скільки у нас винищувачів або як звати оперативника, інтегрованого в наркомережу. Але ці вийнятки не можна використати, щоб закрити іншу – несекретну – інформацію.

4. Вам повинні дати інформацію, яку Ви просите, за 5 робочих днів. Якщо ж ця інформація стосується життя або здоров'я, її мають надати за 48 годин.

Відповідь можуть затримати до 20 робочих днів, якщо потрібно зібрати великий обсяг інформації. Але про це Вам мають сказати впродовж перших 5 днів і аргументувати причину затримки.

Здійснюється за підтримки Міжнародного фонду «Відродження»

5. Ви маєте право отримати будь-яку інформацію про бюджетні кошти. Це стосується не лише органів влади, а й державних підприємств або приватних компаній, які отримують гроші платників податків. Вийнятки стосуються лише витрат, пов'язаних з армією, а також з оперативною роботою СБУ, міліції та прокуратури.

Це означає, що відтепер кожен має право знати подробиці тендерів на будівництво доріг або умови, на яких "Київенерго" гріє киянам воду і продає електроенергію.

6. Ви маєте право ознайомитися з декларацією доходів будь-кого, хто займає виборну посаду (від Президента до сільського голови) або працює на високій посаді у держслужбі (1-2 ранг).

Якби цей закон діяв раніше, "Українській правді" не довелося би вигризати декларацію доходів Президента Януковича – її міг би отримати в Центрвиборчкомі кожен.

7. Всі органи влади зобов'язані оприлюднювати свої рішення впродовж 5 днів. Причому якщо в органі влади є веб-сайт, це рішення обов'язково має там з'явитися.

Це означає, наприклад, що міська рада впродовж 5 днів після сесії, на якій продали землю чи будинок, повинна повідомити про це своїм виборцям.

8. У приміщенні органу влади Вам зобов'язані надати місце для ознайомлення з документами.

Закон дозволяє Вам прийти в офіційне приміщення зі своїм фотоапаратом, сканером чи блокнотом, щоб скопіювати документ.

9. До 10 сторінок документів Вам мають скопіювати безкоштовно.

Якщо ж обсяг більший, розцінки за копіювання мають бути зафіксовані офіційним документом і не повинні бути вищими за граничну суму, яку затверджує уряд.

10. Якщо Вам не дали інформацію, яка Вам потрібна, то у Вас є два шляхи добитися справедливості – поскаржитися керівникові органу влади або звернутися до суду.

Згідно зі змінами до Кодексу про адмінпорушення, чиновник, який запізнився з відповіддю або полінувався відповісти якісно, може бути оштрафований на 425-850 гривень.

Докладніше – в повному тексті Закону, який можна знайти тут
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>